

Istovremeno s prosvjedima tzv. “žutih prsluka” protiv povećanja cijene goriva u Francuskoj, objavljen je nacrt strategije Europske komisije o “klimatski neutralnoj ekonomiji”. Bio je to izvrstan kontrast koji ilustrira sve nedostatke elitističkog europskog pristupa tzv. “zelenoj tranziciji”. Jedini odgovor kojeg europska elita ima na francuske prosvjede zaključak je kako “potrošači” nisu spremni prihvatiti stvarnost klimatskih promjena. Realnost je međutim nešto drugačija: Europska unija upornim inzistiranjem na u praksi društveno neprepoznatljivim futurističkim konceptima poput “cirkularne ekonomije” ili “digitalizirane energetske infrastrukture” tretira svoje područje kao društveno prazan prostor u kojem nema konflikata, različitih stavova i potreba.

Dok na analitičkoj razini EU pokazuje impresivne sposobnosti prikupljanja i tumačenja podataka, kad dođe do faze osmišljavanja mjera te njihove realne implementacije, rezultati su uvijek isti: profiti ostaju netaknuti, a troškove svake nove strategije plaćaju građani koji više nisu ni “građani” ni “glasači” ni “stanovnici” već primarno “potrošači”. Pa većina EU strategija, barem onih energetskih i ekoloških, kada govori o demokraciji kao referenta nema građanina kojem je odgovorna, ili glasača o kojem ovisi – već potrošača koji je primarno kupac ili klijent. Problem ovog pristupa je što je klijent pasivan subjekt čiji je jedini interes kvaliteta usluge. Međutim, loše strategije dovode to doga da cijenu tih usluga, EU uporno ne uspijeva sniziti. Nezadovoljstvo “klijenata” jedini je moment u kojem je EU prisiljena suočiti se sa socijalnom i političkom aktivacijom tog pasivnog klijenta i njegovom transformacijom u ono što on zapravo jeste – društveno političko biće.

Građani nisu klijenti, i nisu krivi za klimatsku katastrofu

Prosvjedi “žutih prsluka” upravo su takav trenutak, a neadekvatne europske reakcije koje neposlušnog “klijenta” odnosno “potrošača” od trenutka njegove društveno političke aktivacije tretiraju kao nerazumnog, konzervativnog, neobrazovanog člana društva koji uopće nije adresat europskih politika, svode se na prebacivanje odgovornosti na prosvjednike, te aktivne članove društva, suštinski različite od “potrošača” za koje EU piše svoje strategije.

Tako Euractiv, medij koji služi kao neformalno glasilo EU što s vremena na vrijeme fingira svoju nezavisnost ubacivanjem šatro kritika europskih politika, ovih dana nudi tekst naslovljen: “Žuti prsluci iskaz su ograničenosti potrošačkog prihvaćanja klimatskih promjena”. Kao i obično, frejm koji daje ovaj medij neslužbeni je PR paradigme koju birokrati iz Brisela žele da prihvatite. Caka uspjeha ovih strategija uvijek je ista: ako shvaćaš što znače klimatske promjene onda ćeš prihvatiti i plaćati rast raznih trošarina i drugih nameta, jer samo “mi” možemo zaustaviti klimatske promjene. Stoga izaći na ulice i prosvjedovati protiv povećanja cijena struje ili povećanja cijena goriva, u očima EU fiškala

ne znači ništa drugo nego biti protiv zaustavljanja klimatskih promjena.

Na ovu moralizatorsku banalizaciju društvenih odnosa čiji je cilj zatrti bilo kakav socijalni otpor politikama koje favorizira EU, ne treba pristati. Pozicija iz koje EU polazi šireći javnosti ove stavove, kao moralne ucjene, podrazumijeva da je društvo skupina skladnih i obrazovanih pojedinaca s istovjetnim stavovima i vrijednostima, čiji je primarni i jedini cilj društveno napredovanje kroz individualne uspjehe, te da su društveni konflikti tek inherentne opozicije obrazovanih i naprednih dijelova društva naspram konzervativnih i neobrazovanih, gotovo primitivnih, članova društva koji ne shvaćaju da se svi moramo nečega odreći, a kako bismo svi zajedno uspješno prešli na “klimatski neutralnu ekonomiju”. No, kao što je kazao glasnogovornik francuskih prosvjeda Benoît Julou na Francuskoj televiziji: “ovo je sve jedan veliki vic, prevara, taj govor o energetske tranziciji”; te nastavio: “ljudi koji žive od 1200 eura mjesečno pri čemu stanarina košta 450 eura ne mogu si priuštiti ekološke poreze na goriva, kao ni zamjenu dizel automobila onima električnima koji koštaju oko 10.000 eura, pa ni uz vladinu subvenciju u iznosu od 4500 eura. Mi nismo protiv ekologije, upravo suprotno, no vi ste izgubili kontakt sa stvarnošću!” S Julouom se slaže 62 posto stanovnika Francuske koji prednost daju kupovnoj moći nad energetske tranzicijom. Nije sukob interesa, nego klasna borba

Površne i jednostrane, kakve obično jesu slične ankete, one zanemaruju činjenicu da je društvo prepuno konflikta, ono što EU s vremena na vrijeme nazove “sukobom interesa”. Ovdje se ne radi o sukobu interesa klime i građana, već kao i uvijek klasnom sukobu kapitala i potlačenih klasa. Stoga ankete, koje zanemaruju aspekt kapitala, a koji još uvijek ne podnosi nikakve žrtve, ne plaća nikakve cijene, dapače, i dalje funkcionira po principu “business as usual” nisu relevantne. Relevantna anketa postavila bi dva pitanja: da li ste za zelenu tranziciju, te uz adekvatne žrtve sa strane velikih korporacija da li ste spremni prihvatiti nužne promjene da se ovaj cilj ostvari? Drugim riječima, informacija da 62 posto građana Francuske ne želi prihvatiti veće cijene goriva, baš kao što je Julou kazao, ne znači da su građani “protiv ekologije”, već da odbijaju prihvatiti platiti sav teret klimatske tranzicije.

Među komentarima na europsku strategiju o “klimatski neutralnoj ekonomiji” stoji jedan koji sažima stvar: poanta prelaska na obnovljive izvore energije bila je njezino pojeftinjenje. Nakon prikaza izračuna komentator zaključuje kako budući da cijene energije od uvođenja OIE rastu, sustav je taj koji ne valja.

I stvar je poprilično jednostavna, usprkos kompleksnom i nerealnom prikazu kojeg daje Europska unija. Strategija nudi “8 scenarija” u kojima barata impresivnim podacima o posljedicama i cijeni klimatskih promjena, no, kao rješenja nudi kompleksne i apstraktne

pojmove za čiju je kontinentalnu realizaciju u praksi potrebno barem dvije generacije, dok je vrijeme koje nama stoji na raspolaganju otprilike “pola generacije”. To znači da EU preskače korake “bolnih rezova” koje ovaj put mora podnijeti kapital, a kako bi se u drugoj fazi popis lijepih želja nazvan “8 scenarija” mogao realizirati. Zašto? Zbog toga što dosadašnja implementacija bilo kojeg aspekta od 8 scenarija koje EU nudi ne rezultira nikakvim plodom. Primjerice, 8 scenarija u velikoj se mjeri zasniva na tehnologijama koje EU trenutno uopće nema, ili ima, ali nema učinkovite mehanizme njihove masovne i jeftine proizvodnje, poput litij – ionskih baterija, o čemu smo već pisali. Ili energetska obnova kuća i fasada koja niti ide željenim i zamišljenim tempom, niti se sredstva adekvatno troše, a scenarija poput londonskog Grenfella u kojem zbog zarade nisu poštovani sigurnosni propisi, sigurno će biti sve više. Drugo, električna vozila ne samo što nisu svima u EU dostupna, nego ni struja potrebna za njihovo napajanje ne dolazi potpuno iz OIE, stoga je razlika ispušnih plinova auspuha i pojačanog rada elektrana manja od željene. Problem je i recikliranje koje zbog miješanja otpada također nije onoliko učinkovito koliko EU strategije zamišljaju da bi trebalo biti.

Sve mjere koje EU želi implementirati svode se na staru slavu kada je EU zaista bila među globalnim predvodnicama “civilizacijskog dosega”, međutim, manjak demokratske kontrole europskih političara, rezultirao je potpunom kapitulacijom europske politike pred kapitalom koji još uvijek favorizira stare i prljave tehnologije te pristaje na “zelenu tranziciju” samo uz zadržavanje postojećih profita. A upravo taj kompromis tjera ljude na ulicu, bilo u Bugarskoj zbog cijena struje, ili u Francuskoj zbog cijena goriva.

Izvor: bilten.org